

Laki uhkaa kuihduttaa tärkkelysperunatuotannon

Jos laki muuntogeenisten ja tavanomaisten kasvien rinnakkaiselosta toteutuu, iso osa gm-perunatilan pelloista olisi käytettävä suojavyöhykkeeksi. MTT:n tutkija kritisoi ministeriön lakiehdotusta voimakkaasti.

Suomalaisen tärkkelysperunatuotannon tulevaisuus on uhattuna, mikäli eduskunta hyväksyy hallituksen lakiesityksen muuntogeenisten ja perinteisten kasvien rinnakkaiselosta. Laissa määrätty suojaetäisyydet muihin perunalohkoihin söisivät peruna-alasta niin suuren osan, että muuntogeenisten kasvien tuotanto kävisi mahdottomaksi.

Mikäli taas geenimuunneltuja lajikkeita ei Suomessa voitaisi viljellä, varsinkin heikosti kannattava tärkkelysperunatuotanto uhkasi siirtyä kilpailijamaihin, arvioi Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen (MTT) tutkija **Jussi Tuomisto**.

Maa- ja metsätalousministeriön esityksessä gm-perunalohkon ja tavanomaisesti viljeltyjen perunalohkojen väliin on jätettävä vähintään 18 metrin suoja-kaista.

Suojaetäisyys luomuperunalohkoon olisi 30 metriä.

Esimerkiksi Ruotsissa ja Hollannissa suojaetäisyydeksi on määrätty kolme metriä, Tanskassa kaksi.

Tuomiston mukaan eduskunnan käsittelyyn huomena tuleva lakiesitys asettaisi suomalaisviljelijät räikeästi eriarvoiseen asemaan muihin EU-viljelijöihin nähden.

Mikäli vaatimus 15 metrin suojaetäisyydestä toteutuisi, muuntogeenistä perunaa viljelevien tilojen pinta-alasta kuluisi pahimmillaan kymmeniä prosentteja yksinomaan suoja-kaistoihin.

Tärkeimmillä perunantuotantoalueilla jo viiden metrin suoja-kaista vie keskimäärin 2,2 prosenttia tilan pinta-alasta, pahimmillaan se voisi syödä yksittäisen tilan pinta-alasta jopa puolet.

Lajikesekaannuksen vaara on olematon

Jussi Tuomisto katsoo, että laissa gm-perunaviljelyksiltä edellytetyt suojaetäisyydet tavanomaisesti viljeltyihin lohkoihin ovat vähintään ylimitoitettut.

”Tälläkään hetkellä siemenperunantuotannossa ei vaadita minkäänlaisia suoja-kaistoja eri lajikkeiden välille. Silti lajikesekaannusta ei ole ollut.”

Lajikesekaannusta voi pelolla tapahtua käytännössä vain silloin, kun muuntogeenisiä mukuloida siirryy lohkolta toiselle. Yleensä rajanaapurien välillä on oja tai tie, joka estäisi tällaisen leviämisen riittävän tehokkaasti.

Pölytyksen kautta tapahtuvan sekaannuksen mahdollisuus on Tuomiston mukaan täysin olematon.

Hänen tekemässään, viiden vuoden aikana kerättyyn aineistoon perustuvassa tutkimuksessa käytiin läpi yli 2 500 perunalohkoa, 9 200 hehtaaria. Tutkittujen 1,26 miljoonan perunakasvin joukosta löytyi vain 76 väärää lajiketta edustanutta yksilöä.

Kun tutkimuksessa selvitettiin, miten eristysetaisyys oli vaikuttanut näiden vieraiden lajikkeiden olemassaoloon, osoittautui, ettei eristysetaisyudellä ollut sekoittumiseen mitään vaikutusta.

Koska pölytyksen vuoksi lajikesekaannusta ei käytännössä tapahdu, muuntogeenisten perunoiden sekoittumista tavanomaisiin perunoihin ei voi estää suoja-kaistoilla.

Tuomiston mukaan ehkäisykeinoja olisivat aivan muut tekijät kuin eristysetaisyys pelolla: inhimillisten erehdysten ehkäiseminen viljelyksessä, kuljetuksissa, varastoinnissa ja kaupassa.

Tarkoituksena estää muuntogeenisten tulo?

Tuomiston mukaan lain valmistelussa on viime hetkellä tapahtunut odottamaton käänne.

”Olin kutsuttuna asiantuntijana mukana rinnakkaiseloa koskevaa lakia valmistelleessa työryhmässä. Alunperin suojaetäisyydeksi esitettiin kymmentä metriä, mutta sain vaikutettua niin, että työryhmä pudotti sen viiteen metriin.”

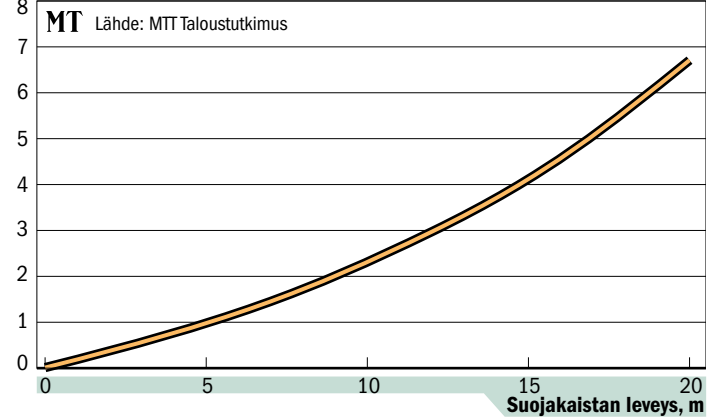
”Viisi metriä se oli vielä viime keväänäkin, mutta nyt, aivan yllättäen se on muutettu 18 ja 30 metriin”, Tuomisto hämmästelee.

Hän pitääkin mahdollisena,

Suoja-kaistan lisäkustannus

Suupohjassa ilman luontaisia suoja-kaistoja

Lisäkustannus, senttiä/kg

Tutkija Jussi Tuomisto on tutkinut suoja-kaistojen aiheuttamia lisäkustannuksia muun muassa Suupohjassa sijaitsevilla perunatiloilla. Kustannukset kasvavat nopeammin kuin pinta-ala.

että lain ääneenlausumattomana tavoitteena on vain estää geenimuunneltujen kasvien viljelyn estäminen Suomessa.

”Kun viljely on EU:ssa hy-

väksytty, sitä ei voida Suomessa kieltää. Keinoksi jää sen tekeminen taloudellisesti kannattamattomaksi.”

JUHANI REKU